

اشاره

تعاونی‌ها با اتکا به بازبینی‌های تئوریک در طول تاریخ همگام با تکامل علوم مختلف تکامل یافتند. در قالب این فضا تعاونی‌ها قادرند برای مواجهه با چالش‌های نسوین سازمان یافته و تعاونگرایان موجود در جای جای جهان از این رهگذر در آزمون مجدد هدفهای اصلی نهضت خود سهیم باشند. در اقصی نقاط جهان انواع بسیار متفاوتی از تعاونی‌ها موجودند که نیازهای مختلفی را برآورده می‌سازند و در جوامع گوناگون رواج یافته‌اند.

تعاونی‌های دنیا باید امکانات شرکت‌های مختلف را مکرراً شناسایی کنند و در حالی که به هر طریق ممکن به آنها روی می‌آورند، آنها را تقویت کرده و منافع اعضا را به دقت حفظ کنند. شرکت‌های

تعاونی از مردمی‌ترین سازمانهای اقتصادی و از جمله موثرترین سازمانهای ارائه خدمات به مردم به حساب می‌آیند، زیرا مردم با آزادی و اختیار کامل در ایجاد و حیات آنها مشارکت می‌کنند و خدمات اقتصادی موردنیاز خود را از این راه تامین می‌کنند. بنابراین دولت برپایه یک استراتژی و سیاست روشن و تعاونگرایانه قادر خواهد بود مشکل اشتغال مردم را به دست خود آنان حل کند و چرخهای توسعه اقتصادی اجتماعی کشور را بدون خرج کردن از منابع دولتی به حرکت درآورد. با این دیدگاه می‌توان باور داشت بخش تعاون می‌تواند یکی از ظرفیتهای بالقوه برای حل مشکل بیکاری و توسعه اشتغال باشد. از این رو این بخش برای به فعل درآوردن توان خود نیازمند حمایت‌های دولتی و دیدگاههای مشارکت

حویانه و مردمی مسؤولانه است.

بخش خدمات

یکی از زمینه‌های اقتصادی که امروزه تنوع زیادی یافته و سهم آن از اقتصاد جهانی و نیز در اقتصاد ممالک صنعتی افزایش یافته و از صنعت و کشاورزی نیز پیشی گرفته، گرایش «خدمات» است. خدمات با گستره وسیع و متنوع خود یکی از زمینه‌ها و گرایشهای اقتصادی است که باید بسیار جدی‌تر از گذشته در دستور کار بخش تعاون کشورمان قرار گیرد. این بخش در کشورهای پیشرفته درصد چشمگیری از منابع و فعالیتهای خود اختصاص می‌دهد و در عوض ارزش افزوده بالایی ایجاد می‌کند. در کشورهای در حال توسعه نیز با اجرای برنامه‌های رشد و توسعه اقتصادی و نیل به درجات بالاتر صنعتی شدن، اهمیت بخش خدمات مستمراً افزایش می‌یابد و توجه دست‌اندر کاران اقتصادی را به خود معطوف می‌سازد.

نهادهای خدماتی عبارتند از: نهادهای اولیه مانند فعالیتهای تحقیق و توسعه، نهادهای در حین کار مانند خدمات حسابداری، فنی و مهندسی و مشاوره، نهادهای پایان کار مانند تبلیغات، بسته‌بندی، انبارداری و بازاریابی.

به طور کلی بخش خدمات به سه نوع زیر تقسیم می‌شود:

۱- خدمات ارتباطات: این نوع خدمات از آن جهت که زمینه تسهیل نقل و انتقال اطلاعات را فراهم می‌نماید در کلیه سطوح توسعه اقتصادی لازم و ضروری است.

۲- خدمات تخصصی حرفه‌ای: که در دنیای امروز به دلیل گسترش علوم مختلف جایگاه خاصی می‌باید به طوری که وجود و یا عدم وجود خدمات تخصصی، حرفه‌ای اساسی بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است.

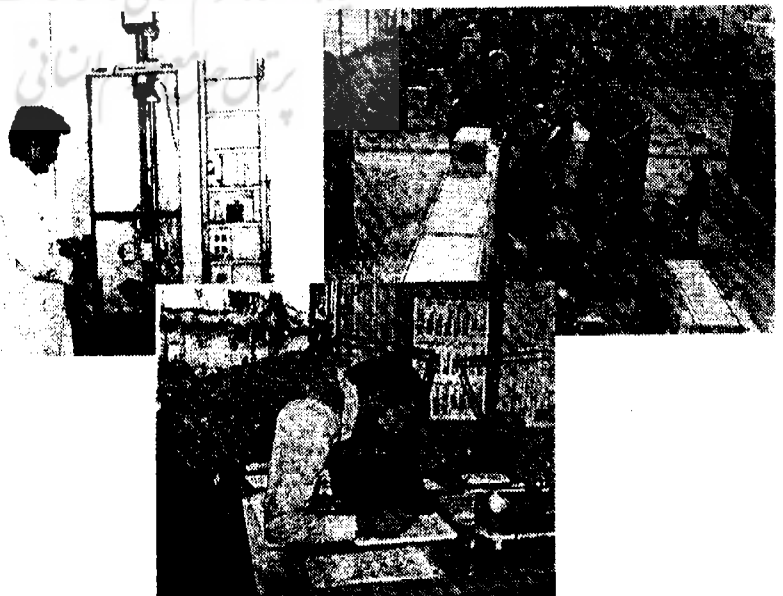
۳- خدمات آموزشی و تحصیلی: که در ارتقای کیفیت نیروی کار به عنوان یک نهاد مهم در تولید، سهم بسزایی دارد.

بخش خدمات در اقتصاد جهان

در دنیای امروز اهمیت بخش خدمات

**نگاهی به وضعیت
تعاونیهای خدمات فنی و
مهندسی**

● حمیده حسینی هنجی



و بازار جهانی آن تا حدی است که کشورهای توسعه یافته حجم رو به تزایدی از فعالیتهای تجاری را به آن اختصاص داده‌اند. هم اکنون براساس آمارهایی که بانکهای بین‌المللی ارائه می‌دهند بیش از ۶۰ درصد اشتغال در کشورهای صنعتی، در بخش خدمات شکل می‌گیرد و این کشورها درصدها هستند که فعالیتهای تولیدی خود را به کشورهای که دسترسی به نهادهای تولیدی ارزان وجود دارد انجام دهند و خود از تجارت فعالیتهای تولیدی و خدمات مرتبط با تولید بهره‌مند گردند.

در دو دهه اخیر بیشترین تحول در بخش صنعت بلکه در بخش خدمات بوده است که نمونه آن بحث صنعت نرم‌افزار، مخابرات و تجارت الکترونیکی است.

علی‌رغم اهمیت شایان توجه بخش خدمات در اقتصاد بین‌الملل، کشور ما هنوز نتوانسته است براساس تحولات این بخش پیش برود و خود را با تحولات صورت گرفته در بخش خدمات سازگار نماید. به طوری که امروزه در کشورمان این تفکر وجود دارد که بخش خدمات همان واسطه‌گری و دلالی می‌باشد. از این‌رو توجه به این بخش برای ایجاد زمینه رقابت در دنیای رو به تحول آینده احساس می‌گردد.

بخش خدمات و تجارت آن در اقتصاد به دلیل تاثیرگذاری عمده‌ای که در فرآیند تولید و نیز توسعه اقتصادی دارد و به دلیل تسهیل فرآیند تولید و ایجاد فرصتهای شغلی جدید از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. درخصوص اهمیت توجه به بخش خدمات همین بس که در سال ۱۹۸۲ برای اولین بار بحث خدمات درگات (GATT) مورد توجه تعدادی از کشورهای توسعه یافته قرار گرفت و ضرورت مذاکره درخصوص آن مطرح شد و در دسامبر ۱۹۹۳ موافقتنامه عمومی تجارت خدمات (General Agreement In Tariff And Trade) یا «GATS» به عنوان یکی از اجزای سند نهایی گات «GATT» قرار گرفت. هدف اصلی از این موافقتنامه با توجه به اهمیت روزافزون تاثیربخش خدمات بر جریان رشد و توسعه اقتصاد جهان،

گسترش تجارت خدمات و افزایش دستاوردهای حاصل از آن و کاهش فقر در کشورهای کم توسعه می‌باشد و در نهایت افزایش رشد اقتصادی برای کلیه شرکای تجاری و کمک به جریان توسعه اقتصادی کشورهای در حال توسعه بوده و به تبع آن جریان رشد خدمات و آزادسازی تجارت آن در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به سرعت رو به افزایش است. اساس طبقه‌بندی عمومی خدمات در اقتصاد جهانی در کلیه گرایشهای خدماتی موجود در بخش تعاون اقتصاد جمهوری اسلامی ایران رعایت شده و سعی شده که طبقه‌بندی فعالیتهای خدماتی بر مبنای طبقه‌بندی بین‌المللی صورت گیرد.

به موجب موافقتنامه‌های عمومی تجارت خدمات «GATS»، خدمات به ۱۲ بخش تقسیم می‌شود که یکی از بخشهای آن خدمات ساختمان و مهندسی است. لازم به ذکر است که سازمان جهانی تجارت (WTO) این ۱۲ بخش را به ۱۵۵ زیربخش تقسیم کرده است. موافقتنامه تجارت خدمات، خدماتی را که به منظور اعمال اقتدار دولت‌ها عرضه می‌شود از شمول خود مستثنی ساخته است. تقریباً در اکثر کشورها بخشهای خدماتی به عنوان تنظیم کننده یا عرضه کننده خدمات در این بخشها دخالت زیاد دارند. در عین حال، اهمیت تجارت خدمات و آزادسازی آن در این نهفته است که دستیابی به عناصر بسیار مهمی مثل سرمایه، دانش فنی و فن‌آوری روزآمد را تسهیل می‌سازد. علی‌الخصوص در حوزه‌هایی که برای رشد و توسعه اقتصادی و پیشرفت‌های اجتماعی و زیست محیطی اهمیت حیاتی دارند. در سالهای اخیر آزادسازی زیادی به طور مستقل در زمینه خدمات به وقوع پیوسته که نشان دهنده انعطاف و پایداری کشورها به استراتژی آزادسازی و همچنین ظرفیت بالای پیشرفت در این بخش است. برای این که آزادسازی مداوم بتواند باعث تغییرات موثر شود، باید از حمایت وسیع عمومی و استراتژی توسعه داخلی به طور واضح برخوردار باشد. آزادسازی تجارت خدمات در برخی از کشورها از

تسریدهای زیادی برخوردار است. تردیدهایی مانند کاهش کنترل دولتها بر عرضه خدمات، صلاحیت عرضه کنندگان، تضعیف خدمات عمومی و تصیف منافع ملی از طریق واگذاری خدمات زیربنایی مهم و تسلط شرکتهای خارجی بر آن که اغلب از اختلاف مربوط به جریان خصوصی‌سازی و مقررات‌زدایی داخلی در گذشته نشأت گرفته و تردید و سردرگمی فراوان را نسبت به نقش احتمالی آزادسازی تجارت خدمات براساس موافقتنامه گات بوجود آورده است.

آزادسازی و اصلاح تجاری از جمله عناصر اصلی سیاست‌های اقتصادی اند که منجر به نرخهای بالاتر رشد و کاهش فقر می‌شوند. اگر آزادسازی تجارت خدمات براساس استراتژی مشخصی که تداوم و ارتباطش را با اهداف کلی توسعه روشن سازد صورت گیرد، می‌تواند به طور مستقیم در رشد فزاینده و توسعه تاثیر به سزایی داشته باشد و قابلیت کشورهای در حال توسعه را در رسیدن به اهدافی چون ارتقای سرمایه انسانی، انتقال تکنولوژی، توسعه و گسترش ظرفیت تکنولوژیهای بومی و خدمات و همچنین رشد و افزایش درآمدهای ارزی حاصل از صادرات کالاها و خدمات بهبود و گسترش دهد.

در گذشته، اغلب کشورهای توسعه یافته به دنبال تقویت بخش صنعت بودند و توجه چندانی به بخش خدمات نمی‌نمودند. لیکن پس از ورود بخش خدمات به عنوان یک بخش‌های رسمی عباراتی نظیر: «انقلاب خدمات»، «اقتصاد جدید خدمات»، «دولت ما بعد صنعتی» در اقتصاد ظهور نمود که نشان‌دهنده توجه به نقش خدمات در اقتصاد می‌باشد. اهمیت یافتن بخش خدمات به دو دلیل می‌باشد اولاً داد و ستد خدمات بخش مهمی از معاملات اقتصادی جهان را تشکیل می‌دهد. دوم این که اهمیت یافتن بخش خدمات، کشف ارتباط «خدمات» با فرآیند تولید و نیز فرآیند توسعه اقتصادی می‌باشد. خدمات نقش عمده‌ای در بخش تولیدات صنعتی و دیگر بخش‌های اقتصاد دارد. به ویژه نقش آن دسته از خدمات که «خدمات تولیدی» نام گرفته است، حائز اهمیت است. چرا

گزارش وضعیت کلان تعاونی‌های خدمات

تعاونیهای تاسیس شده از ابتدا تا پایان ۸۲/۱۲/۲۰ (ارقام سرمایه به هزار ریال)

ردیف	نام استان	تعداد تعاونی	سرمایه	تعداد اعضا	کل اشتغال
۱	آذربایجان شرقی	۴۶۵	۲۶۲۲۲۷۷۲	۱۲۸۵۸	۱۱۹۶۱
۲	آذربایجان غربی	۳۱۷	۱۶۵۷۳۴۶۱	۳۸۵۲	۵۱۹۰
۳	اردبیل	۲۴۵	۱۲۸۶۹۰۹۷	۶۴۴۲	۶۲۹۴
۴	اصفهان	۳۰۷	۱۹۱۰۳۳۲۸	۶۰۹۴	۶۷۱۲
۵	ایلام	۱۶۶	۴۳۰۳۴۴۰	۱۳۲۱	۱۶۱۲
۶	بوشهر	۱۷۶	۷۹۴۶۰۵۵	۱۹۹۱	۲۹۸۰
۷	تهران	۱۶۷۶	۹۴۷۱۶۶۱۴	۴۶۱۸۱	۵۲۹۱۵
۸	چهارمحال و بختیاری	۲۲۲	۶۹۷۴۳۱۰	۱۸۹۵	۲۱۵۱
۹	خراسان	۹۲۹	۷۴۲۰۰۶۰۹	۲۲۵۱۰	۱۶۳۴۹
۱۰	خوزستان	۳۲۲	۱۵۲۲۰۴۶۲	۴۵۳۳	۵۲۳۲
۱۱	زنجان	۲۰۲	۵۲۸۶۳۱۵	۲۴۶۰	۲۰۸۸
۱۲	سمنان	۱۱۰	۶۴۹۰۱۶۵	۱۹۰۷	۲۱۵۰
۱۳	سیستان و بلوچستان	۲۹۹	۲۱۹۳۷۸۶۹	۴۹۸۲	۶۱۸۱
۱۴	فارس	۵۴۱۰	۳۹۳۳۳۱۹۵	۱۳۲۲۳	۱۳۲۴۸
۱۵	فراستانی	۱۹	۳۷۵۶۸۸۱	۵۹۹۷	۵۶۴۶
۱۶	قزوین	۱۲۸	۲۶۷۸۶۵۰	۱۹۹۲	۲۱۰۲
۱۷	قم	۱۰۶	۶۹۳۰۴۱۲	۱۶۵۰	۹۸۱
۱۸	کردستان	۲۴۸	۵۸۹۵۲۴۵	۲۳۴۹	۱۹۹۲
۱۹	کهگیلویه و بویراحمد	۲۵۵	۶۰۸۶۵۷۲	۲۱۱۰	۲۷۲۷
۲۰	کرمانشاه	۴۲۴	۸۴۰۵۱۰۲	۵۲۶۵	۵۰۸۵
۲۱	کرمین	۴۰۹	۱۲۰۳۱۲۶۸	۴۶۴۳	۴۹۵۶
۲۲	گلستان	۲۵۷	۷۰۰۵۸۳۴	۴۶۱۷	۳۶۰۲
۲۳	گیلان	۴۰۶	۱۰۶۳۵۴۴۴	۶۳۷۵	۴۸۰۴
۲۴	لرستان	۲۸۸	۶۹۴۰۵۶۶	۳۵۴۹	۴۱۹۷
۲۵	مازندران	۷۸۱	۵۵۷۷۵۶۳۵	۱۱۳۳۷	۱۱۵۹۰
۲۶	مرکزی	۳۲۹	۶۶۰۹۳۱۹	۵۸۴۲	۳۰۷۸
۲۷	هرمزگان	۲۰۷	۵۵۶۲۹۶۰	۳۲۱۱	۲۱۱۱
۲۸	همدان	۱۸۳	۳۵۸۱۴۴۷	۲۲۷۵	۲۹۳۲
۲۹	یزد	۳۴۰	۲۱۶۹۹۶۹۰	۱۰۹۱۳	۳۴۹۲
	جمع کشور	۱۰۳۵۷	۵۱۴۷۷۳۰۱۶	۲۰۲۴۱۴	۱۹۵۲۵۸

مأخذ: معاونت طرح و برنامه - دفتر آمار و اطلاعات

بخش خدمات در بخش مهمی از اقتصاد جهان از جمله کشورهای توسعه یافته در حال گسترش است.

با عنایت به گسترش حجم بخش خدمات در اقتصاد و ایجاد ارتباط تنگاتنگ بین بخشهای تولیدی و خدماتی، لزوم توجه به بخش خدمات به عنوان یک بخش مولد بیش از پیش احساس می‌گردد.

بخش خدمات به دلیل ویژگیهایی از قبیل زود بازده بودن، اشتغالزایی برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، امکان تشکیل بنگاههای کوچک و متوسط و... توجه بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه را به خود جلب نموده است. همچنین توافقی عمومی باعث ورود تجارت خدمات در سندهای دور اרוگوئه و تجارت بین‌الملل شده است و موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات (GATS) در واقع منعکس‌کننده اهمیت صادرات خدمات می‌باشد. با توجه به ویژگیهای خاص بخش خدمات و منافع اقتصادی ناشی از گسترش تجارت خدمات و صادرات آن، لزوم توجه به صادرات این بخش اقتصادی در بخش تعاون احساس می‌شود، امید می‌رود با توجه به این ضرورت بخش تعاون در ایجاد تحول در زمینه صادرات خدمات پیش قدم گردد.

منافع اقتصادی در صادرات خدمات

صادرات خدمات ویژگیهای خاصی دارند که می‌توانند توسط کشورهای در حال توسعه مورد توجه قرار گیرند. در واقع منافع حاصل از توسعه صادرات فعالیتهای خدماتی را می‌توان به شرح ذیل برشمرد:

- ۱- توسعه صادرات خدمات باعث گسترش و توسعه استفاده از فعالیتهای خدماتی تخصصی از جمله خدمات حرفه‌ای و مشاوره‌ای می‌گردد.
- ۲- فعالیتهای خدماتی منجر به کاهش آلودگیهای زیست محیطی می‌گردند به طوری که بخش خدمات را جزء صنایع پاکیزه به حساب می‌آورند.
- ۳- فعالیتهای خدماتی اغلب با سرمایه‌گذاری اولیه پایینی به نتیجه می‌رسند، لذا گسترش فعالیتهای خدماتی منجر به شکل‌گیری بنگاههای کوچک و

فعالیتهای اقتصادی دارد. خدمات حرفه‌ای و تخصصی راهکارهای بهتری جهت کلبه امور ارائه می‌دهد. اهمیت خدمات در بخش‌های مختلف به گونه‌ای است که حتی در بخش تولید کالا سهم عمده ارزش‌افزوده ناشی از نهادهای خدماتی است. نهادهای خدماتی عبارتند از: نهادهای اولیه مانند فعالیتهای تحقیق و توسعه، نهادهای در حین کار مانند خدمات حسابداری، فنی و مهندسی و مشاوره، نهادهای پایان کار مانند تبلیغات، بسته‌بندی، انبارداری، بازاریابی.

که این نوع خدمات در رقابت‌پذیر نمودن تولید کالاها نقش به‌سزایی داشته و در رابطه با صادرات خدمات نیز موثر است. این‌گونه خدمات شامل خدمات بالادستی چون: تحقیقات، مشاوره‌ای و مهندسی و خدمات پایین دستی نظیر: بازاریابی، بسته‌بندی، توزیعی و... می‌باشد. در حال حاضر (خدمات) مستقیماً با فرآیند تولید پیوند حاصل نموده و این امر به دلایل ذکر شده روز به روز گسترش می‌یابد. بخش خدمات اگر چه ناملموس می‌باشد اما نقش حیاتی در تسهیل سایر

گزارش وضعیت کلان تعاونی‌های خدمات

(ارقام سرمایه به هزار ریال)

تعاونی‌های تاسیس شده در سال ۸۲

ردیف	نام استان	تعداد تعاونی	سرمایه	تعداد اعضا	کل اشتغال
۱	آذربایجان شرقی	۸۲	۴۱۵۶۹۵۰	۱۴۱۲	۷۰۱
۲	آذربایجان غربی	۹۳	۲۰۱۰۳۰۰	۷۶۹	۹۵۰
۳	اردبیل	۴۱	۱۵۶۴۱۵۰	۵۸۵	۲۵۰
۴	اصفهان	۷۰	۴۰۷۳۷۴۰	۱۱۸۱	۸۷۵
۵	ایلام	۲۰	۲۱۹۹۰۰	۱۵۳	۱۵۰
۶	بوشهر	۵۹	۶۵۶۷۵۰	۴۴۲	۹۰۳
۷	تهران	۲۳۴	۸۵۹۴۵۵۰	۴۱۹۰	۲۵۲۳
۸	چهارمحال و بختیاری	۴۳	۱۱۹۲۲۰۰	۳۰۷	۲۲۹
۹	خراسان	۲۱۶	۴۳۹۱۵۰۰	۲۴۵۹	۷۹۷
۱۰	خوزستان	۴۸	۱۴۷۱۹۵۰	۴۱۸	۴۳۳
۱۱	زنجان	۵۹	۸۱۱۳۰۰	۸۳۶	۴۱۳
۱۲	سمنان	۲۰	۱۱۸۰۳۴۰	۲۳۷	۱۷۹
۱۳	سیستان و بلوچستان	۵۳	۶۹۹۳۰۰	۶۲۷	۴۳۶
۱۴	فارس	۹۸	۳۸۷۷۴۵۲	۱۰۰۳	۴۷۴
۱۵	فراستانی	۰	۰	۰	۰
۱۶	قزوین	۲۷	۳۵۶۴۰۰	۲۷۴	۴۴۵
۱۷	قم	۳۴	۳۶۷۸۰۰	۲۵۰	۲۲۰
۱۸	کردستان	۵۶	۷۶۹۰۰۰	۵۷۱	۳۸۵
۱۹	کهگیلویه و بویراحمد	۶۰	۷۰۴۱۰۰	۴۷۰	۴۲۶
۲۰	کرمانشاه	۷۶	۷۹۷۵۰۰	۱۵۴۳	۵۴۰
۲۱	کرمان	۷۴	۱۲۸۹۳۶۸	۶۲۴	۶۸۸
۲۲	گلستان	۴۶	۴۹۲۷۰۰	۴۰۱	۱۸۵
۲۳	گیلان	۶۴	۸۶۸۵۰۰	۹۷۲	۲۳۵
۲۴	لرستان	۷۵	۱۲۵۲۲۰۰	۶۹۱	۵۴۰
۲۵	مازندران	۲۱۱	۶۲۰۳۳۸۰	۲۱۵۴	۲۲۳۴
۲۶	مرکزی	۸۹	۱۲۷۵۳۰۰	۱۳۵۲	۴۵۸
۲۷	هرمزگان	۴۳	۹۷۰۵۰۰	۶۲۲	۲۷۸
۲۸	همدان	۴۷	۶۲۲۵۰۰	۶۰۴	۵۶۷
۲۹	یزد	۶۳	۸۳۲۳۸۰۰	۷۱۸۹	۴۶۵
	جمع کشور	۲۱۰۱	۵۹۱۹۳۴۳۰	۳۲۳۳۶	۱۶۹۷۹

مأخذ: معاونت طرح و برنامه - دفتر آمار و اطلاعات

اشتغال روانه شده و روز به روز بر تعداد آنها افزوده می‌شود و از سوی دیگر تعاونی‌های خدمات بستری مناسب برای جذب جوانان تحصیلکرده به حساب می‌آید، دولت و بخش تعاون موظفند با حمایت جیدی از توسعه و گسترش تعاونی‌های خدمات، زمینه اشتغال قشر جوان و تحصیلکرده و مشکل اشتغال افراد جویای کار را حل کنند.

تشویق قشر جوان و تحصیلکرده به تشکیل تعاونی‌های متناسب با رشته

بخش مهمی از چالش‌های جامعه را که نتیجه بیکاری و فقر است از پیش روی مردم برمی‌دارند.

تعاونی‌های خدماتی که زمینه حضور فارغ‌التحصیلان دانشگاهها در آنها بیش از سایر گرایشها فراهم می‌باشد عبارتند از: تعاونی‌های خدمات بهداشتی و درمانی، فنی و مهندسی و مشاوره، مدارس غیرانتفاعی، تحقیقاتی و پژوهشی، گردشگری و خدمات رایانه‌ای و... به نظر می‌رسد حال که جمعیت فزاینده فارغ‌التحصیلان جویای کار به بازار

متوسط می‌گردد که تشکیل این نوع نگاهها را که با ویژگیهای بخش تعاون سازگارتر است، می‌توان از طریق گسترش تعاونی‌های خدماتی دنبال نمود.

۴- صادرات خدمات منجر به ایجاد اشتغال برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهها می‌گردد چرا که در داخل کشورهای در حال توسعه به دلیل توسعه نیافته بودن صنایع، امکان بهره‌گیری از توان فارغ‌التحصیلان دانشگاهها فراهم نمی‌باشد از این رو، صادرات خدمات دریچه‌ای است روبه اقتصاد بین‌الملل در امکان ایجاد اشتغال برای هر نوع نیروی کار.

۵- صادرات خدمات منجر به رشد کیفیت خدمات ارائه شده می‌شود و در نتیجه ارزش افزوده کالاهای صنعتی و منابع طبیعی نیز افزایش می‌یابد.

۶- صادرات خدمات زمینه‌های اشتغالزایی قشر وسیعی از افراد مانند: زنان و بیکاران را فراهم می‌آورد به طوری که با گسترش خدمات ارتباطی از راه دور می‌توان زمینه‌های ایجاد «کار از راه دور، TELE WORK» را فراهم نمود و بدین ترتیب مشارکت زنان و دانشجویان و... را فراهم آورد.

تعاونی‌های خدمات

وسعت و تنوع فعالیتهای خدماتی در کشورمان موجب شده که نیاز به گسترش «شرکتهای تعاونی خدماتی» بیش از گذشته احساس شود و زمینه‌یابی برای ایجاد آنها تبدیل به یک الزام گردد. بخش خدمات برای اشتغال و جذب نیروی انسانی بیکار دارای ظرفیتهای بسیار است زیرا هر یک از زمینه‌های آن دارای شعب و ظرفیتهای فراوانی است که توان اشتغالزایی چشمگیری را می‌تواند به نمایش گذارد. از این روست که تعاونی‌های خدماتی تا حدود زیادی جای خود را در بخش تعاون و در عرصه اقتصادی ملی باز کرده‌اند، اما هنوز نقش و کارکردهای آنها در حل مشکل اشتغال و رفع معضل بیکاری به نحو مناسب مورد توجه قرار نگرفته است. این تعاونی‌ها که فرآیند رو به رشدی را در کشورمان طی می‌کنند در صورت حمایت جیدی از سوی دولت،

گزارش وضعیت کلان تعاونی‌های خدمات فنی - مهندسی و مشاوره

تعاونیهای تاسیس شده در سال ۸۲ (ارقام سرمایه به هزار ریال)

ردیف	نام استان	تعداد تعاونی	سرمایه	تعداد اعضا	کل اشتغال
۱	آذربایجان شرقی	۱۸	۶۷۱۱۰۰	۲۱۹	۱۶۳
۲	آذربایجان غربی	۵	۵۲۵۰۰	۳۶	۴۳
۳	اردبیل	۱	۱۰۵۰۰	۷	۷
۴	اصفهان	۵	۳۵۲۸۰۰	۳۰۵	۱۵۱
۵	ایلام	۲	۲۱۰۰۰	۱۴	۵
۶	بوشهر	۲	۲۶۱۰۰	۱۵	۱۰
۷	تهران	۱۹	۷۴۲۲۰۰	۶۴۳	۲۶۷
۸	چهارمحال و بوختیاری	۲	۶۶۰۰۰	۱۵	۱۴
۹	خراسان	۱۸	۲۵۱۱۰۰	۳۳۰	۶۱
۱۰	خوزستان	۰	۰	۰	۰
۱۱	زنجان	۱	۱۰۵۰۰	۷	۷
۱۲	سمنان	۱	۱۸۹۰۰	۹	۷
۱۳	سیستان و بلوچستان	۸	۹۰۶۰۰	۹۴	۹۴
۱۴	فارس	۸	۳۹۳۵۰۰	۸۱	۳۶
۱۵	فراستانی	۰	۰	۰	۰
۱۶	قزوین	۳	۳۴۵۰۰	۱۳	۲۳
۱۷	قم	۳	۳۱۵۰۰	۲۱	۲۱
۱۸	کردستان	۰	۰	۰	۰
۱۹	کهگیلویه و بویراحمد	۳	۳۱۵۰۰	۲۳	۲۳
۲۰	کرمانشاه	۱	۱۰۵۰۰	۷	۷
۲۱	کerman	۴	۴۳۵۰۰	۲۹	۳۲
۲۲	گلستان	۵	۵۴۳۰۰	۳۸	۲۹
۲۳	گیلان	۶	۷۶۸۰۰	۹۷	۲۸
۲۴	لرستان	۲	۲۳۵۰۰	۱۵	۱۵
۲۵	مازندران	۷	۸۷۲۵۰	۶۴	۷۱
۲۶	مرکزی	۱	۱۰۵۰۰	۷	۱
۲۷	هرمزگان	۱	۱۰۵۰۰	۷	۶
۲۸	همدان	۳	۵۹۴۰۰	۸۰	۴۱
۲۹	یزد	۸	۲۹۵۶۹۰۰	۲۱۷۴	۱۰۲
	جمع کشور	۱۳۷	۶۱۳۶۴۵۰	۴۳۶۰	۱۲۶۴

مأخذ: معاونت طرح و برنامه - دفتر آمار و اطلاعات

از فعالیتهای ذهنی لازم جهت بهینه‌سازی سرمایه‌گذاری در تمام اشکال آن و نیز در تمام حوزه‌های انتخابی آن و فرآیند تحقیق در مدیریت آن به شمار آورد.

تعاونیهای صدور خدمات فنی و مهندسی

(تعاونیهای خدمات برون مرزی)

در راستای کاهش رکورد و تورم اقتصادی و نیز بهره‌برداری از سرمایه‌های انسانی به ویژه تحصیلکردگان دانشگاهی دارای فن و دانش و مهارت و به منظور پیشبرد برنامه‌های توسعه و رشد ملی پایدار، ضروری است به دنبال چشم‌اندازهای تولید فرصتهای شغلی دیگری رفت. یکی از راههای این امر نگاه به فرصتهای شغلی و امکان اشتغال در خارج از کشور می‌باشد.

با توجه به اینکه صدور نیروی کار و به ویژه نیروهای فنی و خدماتی مازاد در بیشتر کشورهای دنیا عرف می‌باشد و از این امر به نحو مطلوب در راستای ارزآوری و شکوفایی اقتصادی و نیز بازسازی نیروهای انسانی خود استفاده می‌نمایند، لذا در کشور ما نیز که با تورم روزافزون نیروی کار و رکورد اقتصادی روبه رو می‌باشد از این راهکار به نحو شایسته بهره‌نبرده است، می‌توان به عنوان راهبردی ارزنده و پویا استفاده نمود تا اهداف ناشی از اشتغالزایی را مثمرتر ساخت.

اغلب کشورهای در حال توسعه که از پویایی جمعیت نیز برخوردارند، صدور نیروی مازاد انسانی را در برنامه توسعه پایدار کشور خود قرار داده‌اند و از این طریق ضمن مرتفع نمودن مشکل بیکاری در داخل کشور، به درآمدهای کلان دست یافته‌اند. برابر آمار سازمان جهانی کار، حدود ۸۰ میلیون کارگر در خارج از محل تولد مشغول به کار هستند این در حالی است که کل نیروی کار ایرانیانی که در کشورهای دیگر مشغول به کار می‌باشند کمتر از ۲۵۰ هزار نفر است، این آمارها بیانگر عدم تلاش منسجم دولت و سازمانهای غیردولتی کشور ما برای صدور نیروی کار به خارج از کشور می‌باشد. نیروهای شاغل در خارج از کشور به سه

خدمات فنی و مهندسی

خدمات فنی و مهندسی شامل طیف گسترده‌ای از خدمات می‌گردند که به لحاظ تکنولوژی به کار رفته با یکدیگر تفاوت داشته و جهت از ایده به عمل درآوردن پروژه‌های سرمایه‌گذاری و نگهداری آنها مورد استفاده قرار می‌گیرند.

خدمات مذکور همچنین برای گسترش و نوسازی تاسیسات موجود زیربنایی و تولید ضرورت دارد. به طور کلی خدمات فنی و مهندسی را می‌توان شامل آن دسته

تحصیلی و معرفی گرایشهای متنوع بخش خدمات یکی دیگر از روشهای توسعه تعاونیهای این بخش و ایجاد اشتغال پایدار و مناسب می‌باشد.

این بخش علاوه بر اشتغالزایی، در کاهش تصدیی دولتی دارای اهمیت خاصی است.

پیش‌بینی تشکیل ۱۳۰۰۳ تعاونی با اشتغالزایی بیش از ۳۸۷۹۱۵ نفر و سرمایه‌گذاری ۱۲۰۰۴۴۰۱ ریال از اهداف کمی این بخش طی برنامه پنج ساله سوم بخش تعاون بوده است.

گزارش وضعیت کلان تعاونی‌های خدمات فنی - مهندسی و مشاوره

تعاونیهای تاسیس شده از ابتدا تا پایان ۸۲/۱۲/۳۰ (ارقام سرمایه به هزار ریال)

ردیف	نام استان	تعداد تعاونی	سرمایه	تعداد اعضا	کل اشتغال
۱	آذربایجان شرقی	۴۲	۱۹۹۵۸۵۴	۶۱۴	۵۶۵
۲	آذربایجان غربی	۱۰	۲۵۸۰۳۰	۱۳۱	۸۶
۳	اردبیل	۱۱	۱۳۳۱۷۰	۱۴۲	۱۳۹
۴	اصفهان	۱۶	۱۰۱۳۶۵۰	۸۰۳	۶۷۴
۵	ایلام	۳	۲۳۱۰۰	۲۱	۱۹
۶	بوشهر	۹	۶۰۸۴۴۰	۴۲۱	۱۲۵
۷	تهران	۱۷۶	۷۲۲۳۰۹۴	۵۹۲۶	۶۵۴۲
۸	چهارمحال و بختیاری	۸	۲۲۶۲۵۰	۱۱۹	۱۸۴
۹	خراسان	۹۹	۴۲۵۰۱۲۰	۵۶۷۵	۳۲۵۱
۱۰	خوزستان	۷	۹۳۰۵۰	۵۳	۸۶
۱۱	زنجان	۱۱	۸۳۰۵۰	۸۰	۱۲۲
۱۲	سمنان	۸	۱۲۴۹۱۱۰	۳۸۸	۳۱۱
۱۳	سیستان و بلوچستان	۲۵	۱۰۳۰۸۹۰	۴۸۹	۵۲۴
۱۴	فارس	۵۹	۱۸۶۰۷۸۷	۱۴۲۶	۱۸۴۷
۱۵	فراستانی	۴	۵۱۰۳۵۰	۱۹۹۰	۱۷۴۷
۱۶	قزوین	۸	۱۹۴۱۰۰	۱۷۱	۱۱۶
۱۷	قم	۹	۲۶۲۳۰۰	۵۰۷	۸۷
۱۸	کردستان	۸	۸۵۵۰۰	۵۷	۶۱
۱۹	کهگیلویه و بویراحمد	۷	۸۷۵۰۰	۶۲	۷۳
۲۰	کرمانشاه	۲۲	۴۵۵۰۰۰	۳۹۵	۵۵۳
۲۱	کرمان	۲۳	۴۷۲۳۲۰	۳۰۰	۲۷۹
۲۲	گلستان	۱۳	۳۳۰۹۵۰	۱۸۰	۱۸۴
۲۳	گیلان	۱۸	۴۲۷۳۵۰	۵۹۶	۱۲۰
۲۴	لرستان	۱۱	۵۲۱۶۰۰	۲۲۳	۲۸۰
۲۵	مازندران	۳۶	۱۴۸۶۳۵۰۰	۳۸۰	۳۷۸
۲۶	مرکزی	۲۴	۶۹۵۳۵۰	۷۷۲	۳۹۴
۲۷	هرمزگان	۷	۵۰۹۹۱۰	۱۸۷	۲۲۳
۲۸	همدان	۹	۱۹۶۸۰۰	۳۸۶	۳۴۷
۲۹	یزد	۲۲	۳۹۳۹۴۵۰	۲۴۷۰	۲۳۵
	جمع کشور	۷۱۴	۴۳۵۹۸۵۷۴	۲۴۹۳۸	۱۹۵۶۲

منابع: معاونت طرح و برنامه - دفتر آمار و اطلاعات

کنکاش در گروههای فوق این نکته را نشان می‌دهد که توجه به صدور نیروی کار به عنوان راهکاری اساسی در کاهش تورم بیکاری مناسب می‌باشد ضمن این که حمایت‌های ملی از شاغلین در خارج کشور و اصلاً کانالیزه کردن خروج نیروهای کار کشور علاوه بر جلوگیری از پدیده خطرناک فرار مغزها و حمایت‌های قانونی از این نیروها، هدایت آورده آنها به کشور و سیستم بانکی را باعث می‌شود. در صورتی که عزم ملی و باور ملی برای این امر ایجاد شود، به طور قطع توازن عرضه و تقاضای نیروی کار در کشور در کوتاه مدت برقرار خواهد شد و به عنوان بهترین راهکار در این راستا نقش ایفا خواهد کرد.

وجود کشورهای کم جمعیت و فاقد نبرهای متخصص یا حرفه‌ای و اغلب دارای ثروتهای سرشار منابع طبیعی در منطقه خاورمیانه و آسیای میانه از یک طرف و نیاز همه این کشورها به نوسازی و بازسازی پروژه‌های زیربنایی و در نتیجه خدمات فنی و مهندسی از جمله فرصتهای نیروهای کار کشورمان به حساب می‌آید. بازسازی عراق، نوسازی افغانستان، توسعه و بازسازی کشورهای لبنان، سوریه و اردن و... و کشورهایی که توانایی پرداخت هزینه‌های گزاف به شرکت‌های اروپایی و آمریکایی را نداشته و به دنبال راههای ساخت و ساز ارزاتری در دنیا هستند، همه این کشورها مساعد برای کار می‌باشند. همچنین از تشکلهای حرفه‌ای مطابق با استانداردهای بین‌المللی و در عین حال ارزاتر از تعرفه‌های جهانی استقبال می‌کنند بنابراین، شایسته است با آماده ساختن شرکت‌های «تعاونی صدور خدمات فنی» در این صحنه جهانی قدم بگذاریم.

چنین طرحهایی به منظور پویایی اقتصادی و جلوگیری از معضلات اجتماعی ناشی از بیکاری مفید و لازم است.

نرخ حقوق ماهیانه کارشناسان مجرب و مقبول بین‌المللی در رشته‌های مختلف فنی، معدنی، صنعتی و پزشکی در کشور، با محاسبه تورم موجود سالیانه در موقعیتهای شغلی بسیار مناسب، حداکثر

گروه ۸۵٪ کل شاغلین در خارج می‌باشد).
۲- گروهی که به وسیله شرکت‌های خصوصی، دانشگاهها و دولتهای خارجی و با ایجاد انگیزه و شرایط رفاهی بهتر زندگی دعوت شده‌اند و پس از ورود به کشور مقصد عموماً تغییر تابعیت داده و ارتباط آنها با کشور قطع می‌شود. خروج این گروه که شامل دانش آموختگان دانشگاهها و خبرگان علوم و فنون می‌شود موج گسترده فرار مغزها و در حقیقت سرقت مغزهایی که لازمه توسعه و رشد کشور می‌باشد را دامن می‌زند.

گروه عمده قابل تقسیم هستند:
۱- گروهی که با استفاده از دعوت نامه‌های فامیلی و روابط خانوادگی به کشورهای خارجی عزیمت نموده و اغلب در موقعیت مناسب از جهات مختلف حقوقی می‌باشند (این گروه تنها ۱۰٪ از کل شاغلین در خارج را شامل می‌شوند).
۲- گروهی که به طرق غیرقانونی و دست و پنجه نرم کردن با مشکلات عدیده به کشورهای هدف وارد شده‌اند و این امر باعث بی پناه ماندن آن در مقابل تعدی به حقوق آنها شده است (تعداد این



نیازمند اعضای فرهیخته و نیز سازمانهای حامی دولتی و غیردولتی می‌باشد.

در این تعاونیها لازم است اعضای شاغل در تعاونیها از بین دانش‌آموختگان دانشگاهها با تخصص و حرفه‌های مختلف گردهم آمده و از عضویت اساتید دانشگاهها و کارشناسان خبره سازمانهای دست‌اندرکار استقبال نموده و سپس با راه‌اندازی بانک‌های اطلاعاتی کاریابی با استفاده از شبکه اینترنت و هماهنگی وزارت امور خارجه به بررسی نیازمندیهای حرفه‌ای بین‌المللی بپردازند. این تعاونیها که در ابتدا می‌توانند به عنوان هسته اطلاع‌رسانی در هر استان عمل کنند قادرند در مرحله بعد نقش گسترده‌تری را ایفا نموده و با ایجاد بخش‌های تخصصی یا حتی تعاونیهای با مشی حرفه‌ای خاص، گستره صدور خدمات فنی تخصصی را توسعه دهند.

بدین ترتیب، پس از شناسایی بازارهای کار خارجی و آشنایی نسبی با نیازهای کشورهای مورد هدف، امکان حضور در مناقصه‌های

بین‌المللی و اعزام اکیمپ‌های حرفه‌ای و یا گروههای تخصصی همراه با امکانات و ابراز موردنیاز میسر می‌باشد. بهر روی، تاسیس تعاونیهای حرفه‌ای چون راهسازی، ساختمان، برق، آب و... به منظور شرکت در فعالیتهای بیرون‌مرزی جهت ایجاد فرصتهای شغلی جمعی برای دانش‌آموختگان دانشگاهی امری ضروری می‌باشد. این تعاونیها که اعضای شاغل در تعاونی لازم است از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی باشند و در حقیقت نقش گسترده فن‌آور را دارند که در کنار اعضا سرمایه‌گذار یا سرمایه‌گذاری حمایتی دولت قدرت رقابت در پروژه‌های بین‌المللی را پیدا می‌کنند و سازمانهای دولتی مانند وزارت تعاون، وزارت کار، وزارت امور خارجه به عنوان حامی حقوقی، بانک مرکزی، وزارت دارایی و بانکهای عامل به عنوان حامی مالی و سازمانهای حرفه‌ای مانند سندیکای شرکتیهای ساختمانی یا جامعه مهندسين مشاور و همچنین دانشگاههای مادر را به عنوان حامی فنی حرفه‌ای در کنار خود خواهند داشت. این تعاونیها در مرکز هر

تعاونیهای خدماتی تا حدود زیادی جای خود را در بخش تعاون و در عرصه اقتصاد ملی باز کرده‌اند، اما هنوز نقش و کارکردهای آنها در حل مشکل اشتغال و رفع معضل بیکاری به نحو مناسب مورد توجه قرار نگرفته است. این تعاونیها که فرآیند رو به رشدی را در کشورمان طی می‌کنند در صورت حمایت جدی از سوی دولت، بخش مهمی از چالشهای جامعه را که نتیجه بیکاری و فقر است از پیش روی مردم برمی‌دارند.



نفت و مواد خام بی‌نیاز خواهد کرد. لازم به ذکر است که نیروی موردنظر برای ایجاد تعاونیهای حرفه‌ای از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی فراهم می‌باشند همچنین با نیروی کار مازاد در کشور نیز هماهنگی دارد و این امر سبب کاهش بیکاری و تراکم نیروی کار کشور به ویژه نیروهای جوان حرفه‌ای و تحصیل کرده خواهد شد و تورم و رکود اقتصادی که معضلات اجتماعی و سیاسی را نیز ناشی می‌شود، کاهش خواهد داد. همچنین این امر سبب متشکل شدن فعالیتهای ایرانیان مقیم خارج از کشور و ایجاد جتر حمایتی دولتی از آنان می‌شود و متقابلاً درآمدهای حاصله توسط آنها به سیستم بانکی کشور هدایت و به سوی سرمایه‌گذاری داخلی سوق داده می‌شود و نهایتاً سبب ممانعت از فرار مغزها می‌گردد که به صورت سیلی نیروهای فن‌آور و تحصیلکرده را فرا گرفته است نیروهایی که به عنوان ضامن توسعه و پیشرفت کشور محسوب می‌شوند.

بنابراین فعالیت در سرزمینهای دیگر از طرفی نیازمند اطلاع کامل از قوانین حقوقی و حاکم بر آن جامعه می‌باشد و از طرف دیگر حضور در عرصه میدان رقابت کاری بین‌المللی و نیز تدارکات و حمایت‌های مختلفی را می‌طلبد، لذا تاسیس تعاونیهای صدور خدمات فنی

۱۰۰۰ دلار می‌باشد. این در حالی است که ارزش بین‌المللی خدمات کارشناس مثلاً یک مهندس طبق ارزیابی اتحادیه بین‌المللی مهندسان مشاور در حدود ده برابر حقوق ماهیانه دریافتی او در ایران می‌باشد.

این اختلاف دستمزد فن‌آوران ما در داخل و خارج از کشور، امکان رقابت جامعه فن‌سالار (تکنوکراتهای) ایرانی با همتهای بین‌المللی را ممکن و قرین موفقیت خواهد کرد. در این صورت اگر هر ایرانی عضو تعاونی این طرح تنها ۵۰٪ از دستمزد ماهیانه خود را وارد ایران که طبعاً تزریق به سیستم بانکی خواهد شد بنماید، در طول یک سال بیش از ۶۰۰ میلیون دلار ارز وارد سیستم اقتصادی کشور می‌شود. نکته مهم این که ارز فراهم شده تنها از دستمزد کار در پروژه‌ای است که از لحاظ هزینه معادل اغلب پروژه‌های در حال اجرای کشورمان می‌باشد. به عبارت دیگر، شروع فعالیت فن‌سالاران ایرانی در قبال تمهد در مقابل پروژه‌های هم‌سنگ با پروژه‌های در حال اجرا در کشورمان خواهد بود که با توسعه این امر و نفوذ در بازار رقابت جهانی، امکان تمهد، اجرا و تامین نیروی انسانی پروژه‌های بسیار سنگین‌تر عملی خواهد شد که در این صورت ارز حاصل از اجرای پروژه‌های این چنینی کشور را از صدور



آزادسازی و اصلاح تجاری از جمله عناصر اصلی سیاست‌های اقتصادی اند که منجر به نرخهای بالاتر رشد و کاهش فقر می‌شوند. اگر آزادسازی تجارت خدمات براساس استراتژی مشخصی که تداوم و ارتباطش را با اهداف کلی توسعه روشن سازد صورت گیرد، می‌تواند به طور مستقیم در رشد فزاینده و توسعه تاثیر به سزایی داشته باشد و قابلیت کشورهای در حال توسعه را در رسیدن به اهدافی چون ارتقای سرمایه انسانی، انتقال تکنولوژی، توسعه و گسترش ظرفیت تکنولوژیهای بومی و خدمات و همچنین رشد و افزایش درآمدهای ارزی حاصل از صادرات کالاها و خدمات بهبود و گسترش دهد.



تعاونی خدمات با سرمایه‌ای قریب به ۶۰ میلیارد ریال، با ۳۲۳۳۶ نفر عضو، اشتغالی معادل ۱۶۹۷۹ نفر را ایجاد نموده‌اند.

باتوجه به بررسیهای به عمل آمده از آمار موجود می‌توان به ذکر این نکته اشاره نمود که از تعداد ۱۰۳۵۷ تعاونی خدمات تشکیل شده، تعداد ۷۱۴ تعاونی با گرایش فنی و مهندسی به ثبت رسیده است که این تعداد تعاونی با سرمایه‌ای بالغ بر ۴۴ میلیارد ریال و با ۲۴۹۳۸ نفر عضو، اشتغالی معادل ۱۹۵۶۲ نفر را ایجاد نموده است.

با عنایت به آمارهای ذکر شده، از تعداد کل ۷۱۴ تعاونی خدماتی فنی و مهندسی تشکیل شده، در سال ۱۳۸۲ تعداد ۱۳۷ تعاونی فنی و مهندسی با سرمایه‌ای بالغ بر ۰/۶ میلیارد ریال و با ۴۳۶۰ نفر عضو، اشتغالی معادل ۱۲۶۴ نفر را ایجاد نموده است.

نتایج حاصل از آمارهای موجود بیانگر آنست که این نوع تعاونیهای خدماتی با گرایش فنی و مهندسی از لحاظ تعداد تاکنون سهمی معادل ۷ درصد از کل تعاونیهای خدمات را شامل می‌شوند و از کل ۷۱۴ تعاونی خدمات فنی و مهندسی تشکیل شده تاکنون قریب به ۲۰ درصد از آنها در سال ۸۲ تشکیل شده است.

آمار و اطلاعات مذکور بشرح جداول آورده شده است.

منابع و مأخذ:

- ۱- سرویس و نگهداری تأسیسات ساختمان، ترجمه و تالیف: سیدمجتبی طباطبایی
- ۲- طراحی مهندسی، نوشته: رابرتوماتوسک، ترجمه: علی امیرفضلی، احمد مفتی‌پور
- ۳- روشهای طراحی مهندسی، گردآورنده و مترجم: دکتر جواد زرکوب
- ۴- طرح راهبردی تعاونیهای صدور خدمات فنی و مهندسی، تهیه شده در: دفتر تحقیقات و پژوهش (تعاونیهای برون مرزی)
- ۵- مقالات درج شده در ماهنامه‌های تعاون، تهیه شده در: وزارت تعاون
- ۶- ساختمانهای مقاوم در مقابل زلزله، تالیف: مینورو واکابایاشی، ترجمه: محمد مهدی سعادتپور
- ۷- گزارشات آماری، تهیه شده در: دفتر آمار و اطلاعات وزارت تعاون

از حمایت‌های دولتی و غیردولتی داخلی برخوردار می‌باشند و در راستای توازن بخشیدن به عرضه و تقاضای نیروی کار در داخل کشور، به ویژه گروه فارغ‌التحصیلان دانشگاه اقدام می‌نمایند با این گام، شکوفایی اقتصادی همراه با توقف رشد بیکاری و تورم را برای کشور به ارمغان خواهند آورد. از این رو، این امر آورده ارزی قابل توجهی را به سیستم بانکی کشور سرازیر خواهد نمود که می‌تواند بر روی بخش‌های مختلف اقتصادی، بازرگانی، صنعتی و... تاثیر ویژه‌ای را برجای گذارد و دیگر وجوه اجتماعی فرهنگی و... کشورمان را متحول نماید.

آمار و اطلاعات مربوط به تعاونیهای خدمات فنی و مهندسی در سال ۱۳۸۲

باتوجه به آمارهای دریافتی از گزارشهای دفتر آمار و اطلاعات وزارت تعاون، تاکنون تعداد ۱۰۳۵۷ تعاونی خدمات با سرمایه‌ای قریب به ۵۱۵ میلیارد ریال، با تعداد ۲۰۲۴۱۴ نفر عضو و اشتغالزایی ۱۹۵۳۵۸ نفر به ثبت رسیده است که از این تعداد در سال ۱۳۸۲، تعداد ۲۱۰۱

استان، اطلاع و اعزام نیروی کار را به عهده دارند و همچنین با مجموعه‌ای از حداقل هفت عضو شاغل با تحصیلات دانشگاهی و سرمایه اولیه تشکیل می‌گردد. این تعاونیها همچنین می‌توانند به عنوان یکی از شاهراههای توازن عرضه و تقاضای نیروی کار مورد توجه قرار گیرند.

شرکتهای تعاونی صدور خدمات فنی با تهیه بانک‌های اطلاعاتی علاوه بر کارایی تخصصی و علمی برای فارغ‌التحصیلان آماده کار در خارج از کشور و آموزش آنها از نظر زبان خارجی و کامپیوتر، قوانین و مقررات کشورهای موردنظر و روش کار و زندگی در آنجا در طول مدت کار در خارج از کشور، خدمات حمایتی و حقوقی و مالی به آنها ارائه نموده و در مواردی که با مشکل مواجه می‌شوند، به کمک آنها می‌شتابند. در حقیقت کار تعاونیهای مزبور مکمل فعالیت‌های سازمانهای دولتی ذیربط می‌باشد.

با ایجاد تعاونیهایی که تمامی اطلاعات کاریابی و تولید کارهای بین‌المللی را به موقع مطلع می‌شوند و نیز از قوانین حاکم بر کار در خارج از کشور با اطلاع بوده و